

Høring – NRK-plakaten

Vi viser til Kulturdepartementets høring om NRK-plakaten. Meteorologisk institutt har følgende kommentarer til saken:

Kommersielle grenseflater

Kulturdepartementet (KD) er opptatt av NRKs kommersielle handlingsrom og grenseflatene mot kommersielle aktører.

Meteorologisk institutt (MET) vil generelt oppfordre styresmaktene til å være varsomme med å la kommersielle fordeler for enkeltaktører gå på bekostning av fellesskapets muligheter til å dra nytte av et fellesgode.

Et fellesgode, i økonomiske termer, kjennetegnes ved at kostnadene ved å etablere det er så betydelige og inntjeningspotensialet er så lavt at fellesskapet må ivareta etableringen. Vi har tidligere brukt skilting av det norske veinettet, etablering av fyr- og bøyesystemet langs kysten og opprettholdelse av et forsvar som eksempler på fellesgoder. Dette er offentlig finansierte nyttetjenester som kan forbrukes av mange samtidig, uten at godet blir oppbrukt eller at verdien forringes. Et værvarsel fungerer på samme måte. Å samle inn og prosessere data er for kostbart og lite kommersielt til at andre enn fellesskapet vil kunne finansiere arbeidet. Kostnaden ved å utarbeide værvarslene og spre dem er forsvinnende liten i forhold.

MET var pålagt å selge data/værvarsler fram til 2007, og vår erfaring med dette er at det var svært lite for staten å tjene på slikt salg; satt opp mot utgiftene til drift av infrastruktur og regnemaskiner eller satt opp mot hva staten kan spare på en befolkning som er forberedt på farlig vær, og tar sine forholdsregler.

Vårt innspill til KD når det gjelder kommersielle grenseflater er således at nyttetjenester finansiert av skattebetalerne og produsert av statsetater – i dette tilfellet værvarsler og annen værinformasjon – bør kunne formidles til samfunnet uten at det tas spesielt hensyn til eventuelle kommersielle aktører. I dette konkrete tilfellet er det NRK som statseid mediebedrift som har påtatt seg å formidle nyttetjenesten. De kommersielle grenselinjene bør således trekkes slik at fellesskapet kan nyte godt av det de helt konkret har vært med på å finansiere. Dette vil også være det mest økonomiske for fellesskapet som helhet.

Beredskap 1

Hovedoppgaven til MET er å varsle det farlige og det ekstreme været. Det er også METs oppgave å avgjøre hvorvidt et uvær skal betraktes som ekstremt, eller bare «farlig».

Heldigvis forekommer ikke slikt vær så ofte, hvilket i sin tur innebærer at det er desto viktigere å ha faste rutiner for hvordan ekstremværvarslene skal utarbeides og hvordan og på hvilke plattformer og i hvilke kanaler de skal spres.

I enkelte andre europeiske land, for eksempel i Tyskland og Nederland, har man valgt å gjøre ekstremværvarsling til et statlig anliggende, mens varsling av «hverdagsværet» er helt overlatt til det

kommersielle markedet. Ulempen ved dette er at faste plattformer og kanaler for varsler om farlig vær mangler, og at pressemeldinger fra det nasjonale meteorologiske instituttet må kjempe om oppmerksomheten med alle andre typer nyhetssaker på deskene i mediehusene. Det er heller ikke selvsagt for publikum hvor de skal lete etter informasjon om farlig vær. I siste instans betyr dette at viktige værvarsler ikke når samfunnet slik de skal, og at de økonomiske ressursene som er lagt ned i arbeidet ikke benyttes optimalt.

MET er klar over at det fram til nå ikke har vært diskutert å trekke den kommersielle grenselinjen mellom farlig og ikke-farlig vær. Vi mener likevel dette er en relevant erfaring å komme med i denne sammenhengen.

Vårt innspill til KD er derfor at ordningen med å dele nyttjetjenester inn i en kommersiell og en ikke-kommersiell del; for eksempel at værvarselet er kommersielt når været er ufarlig og derfor skal spres via én type plattform og aktør, mens det blir et statlig ansvar og skal spres via en annen type plattform og aktør (for eksempel NRK) hvis været blir farlig. Denne praksisen er utprøvd og viser seg som ikke spesielt god, hvis målet er å sikre liv og verdier. Alle typer værvarsler fra MET bør finnes via én og samme leverandør, men vi sier ikke at denne leverandøren eller samarbeidspartneren nødvendigvis må være NRK.

«Lokomotiv» vs «tradisjonell kringkasting»

MET vil til slutt komme med en generell bemerkning til spørsmålet om hvorvidt NRK bør konsentrere seg om tradisjonell kringkasting eller fungere som et «lokomotiv» for ny mediebruk og innovative løsninger:

MET var invitert til å snakke på Digitalforum i april 2014, under overskriften *Bør værmeldingen i NRK helst begrenses til radio og TV?* For MET har det å ta i bruk såkalt nye medier faktisk vært viktig for våre produkter og kvaliteten på disse. Værvarslene for Norge har med andre ord blitt bedre, som følge av at vi har kunnet følge med i den teknologiske utviklingen og samfunnsutviklingen for øvrig. Det er rimelig å anta at det vil være slik for NRK også, men i enda høyere grad, siden NRK er en mediebedrift. Å begrense en bedrift/etat/ virksomhet når det gjelder å følge med i samfunnsutviklingen synes for oss som en usedvanlig (og unødig) lang og pinefull avviklingsprosess.